

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Fe pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Kazenske prejemne spravišče (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 4.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petiti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 292.

V Ljubljani, v soboto 20. decembra 1890.

Letnik XVIII.

Da ustrezemo častitemu občinstvu, otvorili smo upravo (administracijo) in odpravo (ekspedicijo) „SLOVENC“ in „DOMOLJUBA“ na javnem kraju, Stolni trg št. 6 (zraven „Katoliške Bukvarne“).

Vsak dan, razun nedelj in praznikov, se bodo tu od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne sprejemala naročila na „Slovenca“ in „Domoljuba“, kakor tudi oznanila (inserati) za oba lista.

Izdajatelj
„Slovenca“ in „Domoljuba“

Državni zbor.

Z Dunaja, 18. decembra.

Poslanei, ki so se danes zvečer pripravljali na odhod, pili so na medvedovo kožo. Ker je bil Pretisov pogreb, je predsednik že ob dveh popoldne sklenil sejo in drugo sejo napovedal za šesto uro zvečer, da zbornica reši pomožne blagajnice in da razprava ne obtiči v sredi kakega paragrafa. Mnogi bi se sicer ne zmenili za večerno sejo in se vse eno odpeljali z Dunaja, ali predsedništvo je vsled večkratne skušnje jako previdno in izplačevanja dnevnic in potnin ne dovoljuje prej, kakor še le med večerno sejo. Zato morajo poslanci hoté ali nehoté odhod odložiti na jutri.

Med danes izročeniimi peticijami je bila tudi prošnja tržaških okoličanskih posestnikov in prebivalcev zastran vravnave vžitninskega davka za Trst in okolico. Po nasvetu poslanca Nabergoja bila je ta od 1453 občanov podpisana peticija pridelana stenografičnemu zapisniku. V „Edinosti“ je bila že pred kakimi 10 dnevi objavljena menda zaradi tega, ker se je od neke strani ljudstvo bojda strašilo, da ne bo nič in da naj v nemar pusti vso to reč. Italijanska stranka je bila v tej zadevi marljivejša in je enako peticijo izročila zbornici

že 12. t. m., ne da bi jo bila prej razglašala v svojih listih, predno je bila natisnena v stenografičnem zapisniku.

Prestopivši na dnevni red je zbornica podaljšala obroke za povrnitev posojila, ki ga je bila dežela koroška pred par leti od države dobila vsled velikih povodenj, ki so bile napravile obilno škode.

Pri drugi točki gledé oproščenja novih industrijalnih podjetij v Trstu od davka in pristojbin govoril je dr. Kronawetter proti vladi in ji oponašal, da milost in nemilost skazuje samovoljno in da sploh ne gre, dovoljevati reči, ki bi prouzročevale turško gospodarstvo. On nima upanja, da bi vlada pravično izvrševala to postavu, zato je načeloma proti njej.

Poslanec Burgstaller z veseljem pozdravlja novo postavu, ki bode za Trst in njegovo prebivalstvo velika dobrota, ravno tako je tudi poslanec Stalitz zadovoljen z njo in se izpodtika le nad tem, da se že prej ni mislilo na tak zakon. Pri glasovanji obvelja omenjena postava brez premembe po nasvetu budgetnega odseka.

Potem poroča baron Švegelj o trgovinski pogodbi s Turčijo in Bulgarijo, ki se potrdi brez ugovora. Ravnotako pritrdi zbornica vladnemu predlogu, da se občina Mittelberg na Predarelskem združi z nemško carinsko zvezo.

Nekoliko obširnejša razprava se je unela pri posojilu pol milijona goldinarjev za Karlove Vare na Češkem, da popravijo škodo, katero jim je letos napravila povodenj. Poslanec Stejskal sicer ne nasprotuje tej podpori, vendar se pa čudi, da se je ta reč tako hitro izvršila, kar vnovič priča, da se nima nemška nasprotna stranka ničesar pritoževati. Drugi kraji na Češkem so bili že prej poškodovani in potrebujejo enako nujno podpore, pa se ni še nič zgodilo, Karlovi Vari pa dobé po komaj preteklim bratrem času lepo božično darilo, ker to posojilo je v istini darilo, če se pomisli, da je brezobrestno in da se bode vrnilo v teku 20 let. V enakem smislu je govoril dr. Blažek, ki je pri-

poročal, da naj se enako velikodušno ravna z drugimi kraji na Češkem, zlasti s Prago, ki bo morala tudi 600.000 gld. vzeti na posodo. Dr. Russ je odgovarjal predgovornikom, da se je reč za Karlove Vare zaradi tega tako hitro rešila, ker so dotične preiskave tam že dovršene, drugod pa ne, in da se ta podpora ne dovoljuje iz prijaznosti do nemške stranke, ampak ker je država celemu svetu dolžna podpirati Karlove Vare, kamor prihajajo bolniki iz vseh delov sveta.

Po končni besedi poročevalca dr. Kathreina obvelja predlog brez premembe. Po rešitvi vladnega predloga gledé premembe zakona zastran gradbe gimnazijskega poslopja v Gradcu predsednik sklene sejo in zadnjo sejo napové za 6. uro zvečer.

V večerni seji

v dvorani večidel ni bilo toliko poslancev, da bi bili sklepni, ker so se večinoma gnetli okolu blagajnice, da bi mogli tem hitreje odriniti; vendar se je obravnavalo in sklepalo o jako važnem zakonu gledé pomožnih blagajnic, ki je bil v eni sapi dovršen. Resnim poslancem se ni zdelo dostojno, da se je tako važna in obširna postava v zadnjem trenutku obravnavala, ker ni nobenega zadržka, da bi ne bili zborovali še jutri in v soboto.

Kakor pri vsaki seji, bilo je tudi v zadnji izročeni več samostojnih predlogov, o katerih pač ni nobenega upanja, da bi bili rešeni v zadnjem zasedanju pred razhodom državnega zbora. Saj še mnogi drugi predlogi, ki so bili izročeni že pred mnogimi leti, niso prišli do prvega branja, kako bi bilo torej mogoče, razpravljati nasvete, ki se prožijo v zadnjem trenutku?

Tudi več vprašanj je bilo stavljenih; doktor Engel in tovariši so vprašali ministerskega predsednika, ali hoče že skoraj izvršiti temeljito premembo lekarstva? Dr. Trojan vpraša vlado, če hoče skrbeti za to, da bodo mogli ljudje pri ljudskem številjenji brez skrbi naznanjati svoj občevalni jezik, in da se dotični predal ne bode samovoljno popravljal?

LISTEK.

Nedeljske misli.

X.

„Sursum corda!“ „Slava Bogu na višavi in mir ljudem na zemlji!“ tako se bode razlegalo kmalu po vsem svetu. V one daljave, kjer biva zlati mir, kjer domuje bratoljubje in rajsko veselje, dvigovala se bodo morda čez dolgo zopet naša z davno, davno otroško poezijo pomlajena sreča in pričakovala bodo Odrešenika sebi in milijonom svojih bratov.

In kdo bi ugovarjal, če se mu je tudi že ohladila blažena iskra vere, da ne potrebujemo otroci teme in sveta blaženih trenutkov, ko se oziramo prosti duhamoreče teže tija — gori, kjer vzhaja solnce prave sreče in tolažbe.

Osobito mi časnikarji, ki se trudimo ves dolgi delavnik dolgih mesecev in let, da gladimo po svojih slabih močeh ne ravno in z večnimi nasprotji posejano svetovno površje, in režemo v opolzle človeštva gladine svoj javni „veto“, pozdravljamo redke trenutke, ko kličemo združeni z vesoljnim svetom in sprijaznjeni z vsemi nasprotji ganljivi in veličastni: „Sursum corda!“ Kviško sreča,

daleč, daleč od vsakdanje površne ceste, kjer se potimo in pehamo za svoje idejale z raznim orožjem in z raznimi sredstvi; vsaj zvesti hočemo biti vsi enakim načelom: „Semper sursum, nunquam retrorsum!“

„Nunquam retrorsum!“ to sedanje svetovno načelo naložila je osoda v prvi vrsti nam časnikarjem, tireleurjem javne sodbe in neustrašljivim bojevnikom s peresnim orožjem, na rame.

Naša slaba moč, naše delo je in bode ogledalo in zmožnostna knjiga celega naroda, ali vsaj močnih národnih strank, ki brojé tisoče in tisoče vrlin in zastopnikov v svoji sredi.

In vendar smo čuli, namreč mi, časnikarji in ves svet, ki je v duševni zvezi s časniki in časnikarji, iz ust visoke glave, da smo časnikarji le duševni proletarijat, izgubljena človeštva raja, „am Hungertuch nagende Existenzen“. Ali čujete vi, brez imena in slave, brez javnih spominov, le za človeštvo od zore do mraka delujoči možje, svoje praznično pozdravilo „salutem ex inimicis nostris“ in — svojo zaslužno plačo ob spremenu leta?

Vendar proč z resnobo in sentimentalno sodbo! Ironija in dovtip je dandanes jedino orožje, katero sme rabiti mož, ako tudi ni zadostil pogojem vojaških pokrival, z dovtipom in resnico se zmagujejo

tudi še dandanes barikade nasilstva in navidezne moči.

Celó Napoleon, veliki mož in strah vsemu staremu svetu, ki je prelil potoke človeške krvi, klanjal se je časnikarski moči, meneč, da jedno samo peró zmaga milijon bajonetov. Tolažimo se mi duševni sužnji s tem laskavim poklonom, akoravno ne prisezamo sicer brez izjeme na „ideje Napoleonove“ in na nezmotljivo moč dimastega in brezdimastega smodnika, v katerem se kaže baje dandanes vsa duševna moč človeštva. „Dim, dim, in zopet dim“, vlada vsaj videzno svet in njegove slabosti in isti, ki ga obsoja s sardonijskim smehljanjem, nosi le duševno orožje, ki je v nekaterih krogih že davnej iz mode.

Ciceron trdi nekje, da je soba brez knjig podobna telesu brez duše, mi pa trdimo, da je svet brez časopisja dandanes človeška množica brez glave in magnetne igle v velikem morju, ki jo obdaja s svojimi valovi.

Očitno se nam bode morda, da smo si izbrali najlepši in najsvetejši praznik v letu „pro domo“.

Slobodno! Krivico bi nam storil, kdor bi nam predbacival samoljubje in osobne namene.

Vendar, kdo more oponašati skromnemu in v skromnosti svoji neznanemu časnikarju, ako se spo-

Ob osmih zvečer se predsednik dr. Smolka poslovi od poslancev, želeč vsem, tudi gospodom ministrom (veselost) vesele praznike in srečno novo leto ter sklepa sejo s pristavkom, da bo prihodnjo sejo pismeno naznanil poslancem.

Nekateri listi pišejo, da se državni zbor zopet snide dné 6. februarija, ali ker se takrat pričenjajo postni dnevi, je verjetneje, da se snide dné 3. ali 4. februarija.

Diesterweg in kranjski „Landes-Lehrer-Verein“.

„Laibacher Schulzeitung“, glasilo kranjskega učiteljskega društva, naznanja v svoji 12. številki z dné 15. t. m., da je bil dné 26. novembra t. l. v klubovi sobi tukajšnje gostilne „pri Maliču“ društveni večer, ki je bil posvečen „velikemu pedagogu in prijatelju učiteljev, Adolfu Diesterwegu“. Na ta društveni večer opozarjal je omenjeni list že 15. novembra, pa pristavil: „Von der Tagesordnung verrathen wir noch nichts. Beginn halb 8 Uhr abends. Die geehrten Mitglieder werden ersucht, recht zahlreich und pünktlich zu erscheinen. Gäste sind willkommen.“ Čemu to skrivanje? — mislili smo si že večkrat. Kaj nameravajo nemški pedagogi med nami, ko so primorani izjavljati svetu, da še nočejo izdati, o čem bodo govorili? Vsekako kočljiva stvar, s katero se vkljub svoji znani drznosti nič prav ne upajo na dan nemški vzgojevalci slovenske mladine. Iz vse te tajnosti izvedeli smo le toliko, da sta med splošnim navdušenim odobravanjem navzočih v zvezde kovala nemškega pedagoga Diesterwega nemški „schulvereinski“ učitelj Benda in Greinecker, učitelj na Waldherr-jevem zavodu.

Malo nam je do tega, kake kozolce preobrača kranjski „Landes-Lehrerverein“, kako sodi o žesškem učiteljskem shodu, kakor ga opisuje v svojem glasilu dné 15. oktobra t. l., in v kakem čislju mu je znani Dittes in njegov „pedagogij“, in kaj mu je Adolf Diesterweg; a udje tega društva zbirajo se v poslopji tukajšnjega c. kr. učiteljskega (glej „Laib. Schulztg.“ št. 12) ter nosijo zvonec prav tam, kjer se vzgojujejo učitelji in učiteljice za slovensko mladino. Ni nam tedaj vsejedno in nam biti ne more, kak duh tam vlada, ker znan in občeveljaven je pregovor: „Povej mi, s kom se pečaš, in povém ti, kdo si.“ Kjer se proslavlja Dittes in Diesterweg, njuna načela in njuni nazori, duh krščanski tam ne more veti. Ravno s tem, da to društvo gori za Diesterweg-a in Dittes-a, pripoznava protikrščanske nazore. In ker udje tega društva odgojujejo našo mladino na tukajšnjem c. kr. učiteljskem izobraževališču, vémo, kje nastavlja sovražnik svoje uničevalno početje. Kaj sta Diesterweg in Dittes gledé krščanstva, je že zdavnej javna tajnost. Oba sta zastopnika brezbožne vzgoje. A pečati se nam je za zdaj tu le z Diesterwegom, kateremu je veljal društveni večer kranjskega „Landes-Lehrervereina“. In tako nastane samo ob sebi vprašanje: Kdo pa je Diesterweg?

minja v blaženih trenutkih, ko se razlega angeljski „Mir ljudem na zemlji, ki imajo dobro voljo!“ po vsem svetu, tudi svojega nemirnega in neutrudnega orožja in svojega stanu, ki ni ustvarjen za mir, temveč za neprestani boj in brambo za svetinje človeštva, ki se žalibog skoraj vedno bolj oddaljujejo od družbe človeške.

Sveti večer in sveti dan napoči kmalu širnemu svetu in mnogemu nepopačenemu srcu, a sveti večer, sveti dan, dan miru in odrešenja je v vsem dolgem letu, po tolikih bojih in praznih upih in nadah — človeških le jeden, a tisoč milijonov ustvarjenih src za mir in srečo. Da bi bili vsi dnevi v letu sveti, prazniki miru in sprave, je najbolj vzvišeni, a tudi najtežji boj onih mož, ki ne živé sebi, temveč svojemu bližnjemu.

Takim redkim in slavnim možem se pridružujemo tudi skromni in nepoznani časnikarji in z njimi hočemo praznovati sveti večer, sveti dan brez žale misli v srcu, brez strupa na jeziku, brez orožja v roki, vsaj sveti večer, sveti dan trajata, žal, človeštvu še vedno le malo trenutkov. Ko zazori bodoči dan, stisne nam svetovni boj zopet jedva odloženo orožje v pest — čemu in zakaj — za ono vzvišeno idejo — ki je izražena v besedah:

„Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!“

Swiftjanec.

Že samo to, da ga tolikanj proslavlja znani bojeviti Dittes, vzbuja po pravici sum do njega. Sicer pa se prišteva ravno Diesterweg k vodjam novodobne nemške brezverske pedagogike, katera je polna sovraštva do vsake pozitivne vere in božjega razodenja.

Adolf Viljem Diesterweg se je porodil 29. oktobra 1790 v Siegen-u na Vestfalskem. Spočetkoma se je posvetil protestantskemu bogoslovju v Herbornu na Hesenskem in v Tübingu. V racijonalistiški šoli pride ob svojo vero, popusti bogoslovje in se poprime šolstva. Tukaj je veliko storil s svojo metodiko, pa njegova slava bila bi postala še večja, da je postavil svoj zistem na pravo podlago. Vsaki pozitivni veri nasproten, obožaval je naravo, katera mu je nad evangelijem kot dokaz vsake resnice, obseg najvišje božje in človeške modrosti.

Diesterweg je prišel, ko je več raznih služb opravljal, leta 1820 kot ravnatelj na učiteljske v Mörsu in 1832 v Berlinu, kjer je stopil v nasprotje z vero, cerkvijo in državo. Vsled tega ga prusko naučno ministerstvo večkrat posvari, leta 1847 od ravnateljstva odstavi, ter pošlje leta 1850 v stalni pokoj. V spisih in knjigah kakor v deželnem zboru pobijal je Diesterweg regulativ ministerstva Raumerja, ki je hotelo zadušiti racijonalistiško gibanje, ter se je poganjal za brezversko nemško šolo. Umril je dné 7. julija 1866.

Diesterweg se popisuje kot ošaben, silno prevzeten in v dozdevnosti živeč mož. Kdor bi dvomil o tem, naj prebira njegove „Rheinische Blätter“, javne in deželnozborske govore. Dozdeval si je sam sebi modrega in učenega, kakor bi v zakupu imel vso učenost. Kar je učil in pisal, bilo je po sodbi njegovi nezmotljivo. Gorjé mu, kdor bi se drznil dvomiti o tem; cela ploha psov bi ga obsula, kot: „Beschränktheit“, „Bornirtheit“, „Willkür“, „Pinsel“, „Handwerkssinn“, „Rohheit“, „Barbarei“, „Erbärmlichkeit“ itd.

Diesterweg ni sploh prenašal nobenega nasprotstva. Bil je jeden najskrajnejših sanjačev takozvanih razsvetljencev, kateri ni v svoji brezobzirnosti, kakor ga dr. Kellner popisuje, ničesar trpel in nikogar poznal. Diesterweg je vedel sicer iz raznih znanstvenih stvari, zlasti iz naravoslovja, veliko, toda o pozitivnem krščanstvu ni vedel ničesar. Rottekova „zgodovina“, Lessingov „Nathan“, Goethejev „Faust“, pa Rousseau-ova dela bila so njegove verske knjige.

Diesterweg je bil prepirljiv, brezobziren, zrasel je popolno v boju ter ravno v njem žel svojo slavo, katere mu pač ne zavidamo. Njegovo stališče do vere je povsem negacija. Njegovo versko spoznanje sanja o nekem splošnem verstvu razuma in se klanja neki vsesvetni veri. Krščanstvo in razodeto verstvo skuša zavreči kot staro šaro. Tajil je nauk o izvirnem grehu, o čudežih, o odrešenju. Stariši, cerkev in država sami so krivi, če bi spri-dena bila mladina. Njegovo sovražstvo do cerkve in vere ga žene, da preišče in pretirava vse slabosti duhovnikov, hoteč dokazati, da človeštvo ne potrebuje niti cerkve, niti božjega razodenja. Narava mu je najstarša, neskajljena zaveza v nasprotju stare in nove zaveze sv. pisma. Zato je Diesterweg tudi zahteval, da mora vsak učitelj biti naravoslovec. Verska knjiga pa naj se odpravi po njegovem mnenju iz vsake šole, češ, da je nepedagogiška, celó škodljiva. Diesterweg skuša brez Boga in milosti njegove vzgojiti iz svojih učencev same vzore človeštva. Taka vzora sta mu Lessingov „Nathan“ in Goethejev „Faust“. V resnici velikansko in drzno je prizadevanje, kakor Robert Kiel pravi, iz vsakega Janezka in Jerice stvarjati si vzore človeštva ter povzdigniti k tisti višini in obsegu vednosti, katera je lastna le posameznim veleumom.

Vsak Diesterwegijanec mora tedaj kmalu priti do spoznanja, kako naglo mu izpodleti njegova gorečnost pri njegovem poskusu in kako zoperna je naposled šola učencu, ko mu podaje nauke, kakoršnih nikdar nikoli prebaviti ne more. Ko bi bil Diesterweg svojo modrost zajemal v jedino pravem viru, našel bi bil pravi in jedini vzor človeštva v človečenem Sinu božjem. Še celó tisti, ki tajé Boga Kristusa, spoznavajo v njem največičastnejšega in popolnejšega človeka, ki je kedaj živel na zemlji. Istemu vzoru napeljal bi bil tedaj svoje učence. V njem in po njem vzgojal in vzrejeval bi bil svoje otroke. Že dete Jezusa stavil jim bi bil pred oči, na katero naj se ozirajo in po njem hrepené. Ako rečemo otroku: Večni Bog se je včlovečil, je postal otrok, deček, ki je rasel v starosti, modrosti in dopadljivosti pri Bogu in ljudeh; bil je svojim starišem

pokoren, da bi vzgled zapustil otrokom — tedaj umejo to naši otroci, čutijo se nagnjene k temu božječloveškemu vzoru, božjemu detetu, katero jim je postalo enako. Tedaj se bo pa tudi nesprideno in pridno dete povzdignilo, kolikor je človeško mogoče, k vzoru človeštva. To je, kar v resnici človeka blaži in povzdiguje, ne pa prostomišljak Diesterweg, kateremu ni nič bolj zopernega, kakor gledati očitno klečečega, moža v pričo ljudstva, kakor sam pravi: „Kako bi si misliti mogel na kolenih klečečega Sokrata, Platona, Aristida, Aleksandra, Cezarja, Friderika Velikega, Napoleona?“

Ali niso to pogubljiva načela za našo mladino, ako se naj še ohrani v veri svojih slovensko-katoliških očetov in mater? Ali je to versko-nravna vzgoja mladine, kakoršno nam zagotavljajo celó obstoječi šolski zakoni? Ni marveč to delovanje za brezverstvo in framasonstvo, proti kateremu vse kliče v Avstriji: „Dajte nam versko, za nas Slovence pa versko-narodno šolo!“

Ker udje „Kranjskega nemškega učiteljskega društva“ proslavljajo svoje nemške prostomišljake-velikane, povemo jim naravnost, da kažejo s tem, da niso več zmožni vzgojevati naše mladine, do katere imajo stariši prvi svoje pravice in dolžnosti. Merodajne kroge pa opozarjamo, da delajo z vso odločnostjo na to, da tukajšnje c. kr. učiteljske nikdar in nikoli več ne bode služilo postranskim namenom nemškega „Kranjskega učiteljskega društva“, s katerimi se, kakor samo priznava, še nič prav ne upa na dan. Skrajni čas je pa tudi, da se pedagogika začne poučevati v slovenskem jeziku, da se bodo bodoči vzgojevalci in vzgojevalke mladine soznali z domačimi vzgojevalci in vernim vzgojslovjem. Tedaj se pa tudi več bati ne bo, da bi se jej vtepal duh Diesterwegov in Dittesov. — Pa naj še kdo reče, da se nam ni treba poganjati za versko šolo!

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. decembra.

Notranje dežele.

Dunajski mestni zbor brez županov-naměstnikov. Dne 18. decembra je bila v mestnem zboru dunajskem na dnevnem redu volitev dveh županov-naměstnikov. Zastopniki združenih kristijanov, katerih je v zbornici nad jedno tretjino, zahtevali so, da se jeden namestnikov voli iz njih srede; ker temu liberalci niso hoteli pritrditi, niso antisemitski odborniki prišli k seji. Ker je pa treba po pravilih vsaj 80 navzočih odbornikov, bilo jih je pa le 76, zato niso mogli izvršiti volitve. Liberalni listi obsojajo brezozirnost antisemitskih poslancev, a zamolčé grajati veliko večjo brezozirnost liberalne večine, ki hoče tako zdatno manjšino pustiti brez zastopstva v mestnem zboru.

Medicinska fakulteta na vseučilišču v Lvovu. K naučnemu ministru in k poljskemu ministru se je podala deputacija poljskih državnih poslancev pod vodstvom kneza Czartoryskega s prošnjo, da se čim prej ustanovi na lvovskem vseučilišču medicinski oddelék. Minister Gautsch je deputaciji omenil, da se drži svoje obljube, dane v svojem govoru pri razpravi o državnem proračunu v prejšnjem zasedanju, ter da hoče kar najprej mogoče tudi podrobnosti gledé troškov predložiti vladi. — Čudno, da je tako težko uvesti na slovanskih vseučilišnih posamezne fakultete. Ali ni vednost mejnarodna?

Ogrska vlada v zadregi. Nepričakovano in proti volji škofov objavil je ogrski katoliški časnik dve pismi kardinala Rampolle, papeževga tajnika, na kardinala Simorja gledé matrik. Posneti je iz teh pisem, da je papež po dogovoru s kardinalom določil, da ni dovoljeno katoliškim duhovnikom naznanovati drugoverskim duhovnikom iz mešanih zakonov krščenih otrok in da škofje ne morejo dovoljevati mešanih zakonov. Papež vnovič obsodi zakon iz leta 1868 o mešanih zakonih, ter izraža željo, da se razporna zadeva poravna mirnim potom. — Pri razpravi o državnem proračunu izjavila sta grof Zichy in škof Schlauch, da ob tej priliki ne bodo spravili na dnevni red vprašanja o krstu otrok iz mešanih zakonov.

Novi dalmatinski namestnik proti uradnikom. V Zadru bivajoči Italijani so dné 30. novembra napravili veliko demonstracijo proti Klaičevemu predlogu, da naj se zadrške srednje šole pohrvatijo. Teh demonstracij so se vdeležili tudi mnogi italijanski uradniki, in zato jih sevéda posebno povzdiguje italijanski zagrizeni list „Dalmata“. Toda oblastva niso istega mnenja, kakor laški kričarji; dobili so namreč vsi uradniki, ki so se vdeležili demonstracij, po naročilu cesarskega namestnika strog ukor zaradi svojega izzivajočega postopanja. Ta prvi korak novega cesarskega namestnika

(Dalje v prilogi.)

priča, da hoče namestnik zvest svoji obljubi postopati strogo po državnem zakonu proti vsakemu. S tem bo Hrvatom v Dalmaciji gotovo ustreženo, ki ne zahtevajo drugega, kakor za iste pravice, katere uživajo Italijani.

Načelnništvo češke akademije pri cesarju. Predsednik Hlavka z dvornima svetnikoma Rando in Koristkom, s profesorji Kvičalo in Studniškim, poklonil se je dné 18. decembra cesarju ter se mu zahvalil za ustanovitev akademije in za imenovanje členov in za dovoljenje dotacije. Cesar je izrazil svoje veselje, da se je ustanovila češka akademija, ter izjavil svoje prepričanje, da bo veliko pripomogla v razvoj vednosti in umetnosti.

Novi člani gosposke zbornice, katere ima vlada v kratkem imenovati, so neki določeni dvorni svetnik Sochor, bivši državni poslanec Bobrzinsky, Zeithammer in grof Potocki.

Vnanje države.

Srbija. Srbska vlada bo neki uradnim potom prosila kraljico Natalijo, naj opusti v prihodnje vsak korak, ki bi utegnil žaliti vladarske ali državne interese. Če se ne bo kraljica Natalija ravnala po tem resnem in dobrem nasvetu, postopala bo srbska vlada drugače proti njej. Tako poročilo.

Italija. V zbornici je predložil finančni minister proračun in dva postavna načrta z ozirom na izredne troške za mornarico in armado v znesku 11.100.000 lir. Primanjkljaj za 1890. l. znaša 25 milijonov, primanjkljaj za 1891. l. se bo zmanjšal za 10.343.000 lir, tudi če se nameravani troški za armado in mornarico vtejejo. Vlada italijanska neki upa, da bode v italijanskih financah kmalu zavladalo ravnotežje. Toda, kakor trdi opozicija, so italijanske finance v tako žalostnem stanju, da ni kratko malo upati njihovega ravnotežja. Seveda vladna stranka pravi, da se bo izboljšalo finančno stanje, kaj pa tudi hoče, ali naj sama sebi bije v obraz? Metati mora pesek v oči podložnikom, da si kolikor toliko zagotovi njihovo naklonjenost.

Francija. V francoski zbornici je interpeloval zmerni republikanec Després o bolnišnicah ter zahteval, da dobé zopet redovnice oskrbovanje bolnikov po francoskih bolnišnicah. A minister notranjih zadev je zagovarjal sedanje upravo imenovanih zavodov, v katerih imajo nadzorovanje in oskrbovanje bolnikov v rokah posvetni ljudje. — V Marseillu se je vršil te dni kongres delavcev, ki je to-le sklenil: 1. Zasebno premoženje naj bo skupna lastnina; 2. država mora nakloniti starčkom in dela nezmožnim ljudem letne dohodke; 3. delodajalec naj se prepove, tujim delavcem manj plačevati, kakor domačim; 4. postava Waldeck-Rousseau-ova o sodništvih naj se zavrže; 5. kongres zahteva od vseh delavcev, naj se razdelé v sodništva, da dobé politiško oblast v roke.

Anglija. Poslanec Healy, med najmerodajnejšimi osebami izmed Protiparnellovci, govoril je dné 14. t. m. v Kilkenyju o Parnellu ter risal z živimi barvami njegovo preteklost, ki ga nikakor ne more priporočiti Ircem. Rekel je mej drugim: „Parnell hoče ustanoviti jedno Irsko. Za temeljne kamne je uporabil trupla 53 poslancev. Potem hoče iti skozi Irsko z zastavo, izdelano od spodnje obleke gospe O'Shea. Namesto, da bi pomagal prognanim najemnikom, plačuje rajši potepuhom, da si pridobi njihovo naklonjenost. Kje je bil Parnell zadnjih pet let? Mej tem časom ni niti jedenkrat govoril na Irskem. Še več, bival je v Angležih celó pod izmišljenim imenom, preoblečel se in si najemal stanovanja pod napačnim naslovom“.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 18. decembra. Dné 16. t. m. čitali smo v „Slov. Narodu“ neko „poslano“ g. Jos. Dekleve, ki predbaciva nadzorniku deželne naklade g. J. Lubayu, češ, da hoče njegove ljudi spraviti na svojo stran in jih zvabiti v deželno službo. Komu naj se čudimo?! Ali je sramota za g. Lubaya, če pravi, da bo dežela s časom ves užitninski davek vzela v zakup? Ali bi to bilo morda deželi na škodo? Ali ni pooblaščen deželni odbor, da se o tem pogaja na višjem mestu? Ali je dosedanja družba že dobila patent na zakup deželnega užitninskega davka? Ali naj objavimo oni dopis meseca decembra. l. 1888 na vse sekcije na Kranjskem, kako naj postopajo pri oddaji žganih opojnih pijač deželnim organom? Naravno je, da se nekateri jezé na g. Lubaya, ker večinoma po njegovem trudu ima dežela lep dobiček pri užitninskem davku. Ali mislijo morda dosedanja zakupniki pokojnino dati svojim ljudem, ko jih več ne bodo potrebovali? Če pa se je pobiranje naklade deželi dobro obneslo že prvo leto večinoma z novinci, tudi pri vinu in mesu ne more biti slabše, ker so ljudje že vajeni.

Sploh pa je znano, kateri dacarji so ljudem bolj všeč, deželni ali zakupniški, saj je zadnje celó „Slov. Narod“ že grajal v dopisih.

Za danes dovolj. Ugled deželnega zastopa gotovo ne trpi, če se poteguje ali sam ali po svojih organih za koristi dežele. Dostojnosti pa se naj gre oni učiti, ki je l. 1888 sestavil znano okrožnico.

Dnevne novice.

(Ugovor proti zakonom o poroštvu čistega dohodka za dolensko železnico) nameravajo odpisati nekatere kranjske občine do deželnega predsedništva s prošnjo, naj predloži ta ugovor ministerskemu predsedništvu, da ne priporoči zakona kranjskega deželnega zbora Najvišjemu potrjenju. Ugovor, ki je bil sestavljen v neki tukajšnji odvetniški pisarni, ni naperjen proti zgradbi dolenskih železnic, katero premnogi željno pričakujejo, marveč proti načinu, po katerem dežela kranjska prevzame poroštvo čistega dohodka za 75 let. „V kratkih besedah je položaj dežele tak, da mora ona pač za večkrat omenjeni čisti dohodek dolenskih železnic 75 let skrbeti, da jej pa nasprotno ni dovoljen noben vpliv na ustanovo stavbinske glavnice v znesku deset milijonov — državni zakon z dné 6. junija t. l. razširi jo tudi na „druge kranjske železnice“ — dalje noben vpliv na oddajo zgradbe, na zgradbo samo in na obrat. Predmet temu ugovoru torej ni podjetje samo ob sebi, katero vsi za blagor naše dežele vneti že dolgo let željno pričakujemo, marveč le one velike žrtve, katere se deželi za železnice nakladajo“. — Danes naznanjamo to vest brez komentara; ugovor objavimo v celoti, ko nam prilično pride v roke.

(Železnica Ljubljana Kamnik.) V četrtek je bil, kakor smo omenili, tehniško-policijski ogled kamniške železnice. Vožnja iz Kamnika v Ljubljano je trajala 45 minut. Komisija je soglasno sklenila, da se ovoli železnica dné 27. decembra. Postaja v Trzinu ostane nekaj časa še izključena od prometa, ker dovozna cesta ni še gotova.

(Trgovska in obrtniška zbornica) je v večerajšnji seji podelila ustanove naslednjim učencem in učenkam c. kr. strokovnih šol za lesni obrt in umetno vezenje: Josipu Marguču, Franu Presterlu, Karolu Stariju, Franu Cibru, Karolu Černetu, Jos. Črnivu, Alojziju Repiču, Franu Pretnarju, Josipu Kankelju, Jerneju Habiju, Antonu Kosmaču, Josipu Perku, Emiliji Kmet in Antoniji Dragar. — Dalje je zbornica podelila povodom praznovanja štiridesetletnice Njegovega Veličanstva cesarja Frana Josipa I. ustanove po 25 gld. naslednjim onemoglim obrtnikom: Antonu Knobleharju, Antonu Sigmundu, K. Pogačniku, Gregoriju Kobiliči, Pavlu Jazbecu, Ivanu Bileu, Ludoviku Glihi in Ivanu Rothu. — Zbornica je pritrdila odsekovemu poročilu, da se nasvetuje maksimalna tarifa za prodajo govejega mesa v občinah Tržič in Črnomlju, izrekla se za dva nova semnja v Šmartinu pri Litiji in nasvetovala trgovinske prisednike pri c. kr. okrožnem sodišči v Novem Mestu. Tudi je sklenila, obrniti se do vis. ministerstva, da se razglasi zakon o omejitvi lastninske pravice v korist onim, kateri hoté rabiti električno moč; dalje, da se uvedó obligatorično trgovska razsodišča, odpravijo neprilichnosti zakona z dné 9. marca 1889. l. o pristojbinskih polajšavah, kadar se kak novčni dolg preobrne, in naposled, da se izdá zakon za stavbinske obrte.

(Umrl) je sinoči č. g. Jurij Humar, župnik na Primskovem pri Litiji po kratki 8dnevni bolezni previden s sv. zakramenti za umirajoče v 72. letu svoje starosti. Pogreb bode v ponedeljek dopoldné. Rajnega se bodo pač hvaležno spominjali mnogi, ki so v raznih boleznih pri njem pomoči iskali. Naj v miru počiva!

(Modra naredba.) Višja gimnazija je po nasvetu sedanjega gosp. ravnatelja sklenila, da hoče po vsaki mesečni konferenciji o porednih ali celó zanimivih učencih uradno pošiljati naznanila starišem ali njihovim neposrednim namestnikom, da pripomorejo, dokler je čas, k njih boljšemu napredovanju. Gg. učitelji in duhovni pastirji po deželi naj blagovolijo v tem smislu omenjeno poročilo tolmačiti dotičnim, da dosežejo svoj dobri namen.

(Slovensko gledališče.) Jutri se bode igrala v dvorani ljubljanske čitalnice veseloigra „Zlati pajek“. Vsopnina je znižana.

(Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaji) je izročil odbor sl. akad. društva „Slovenije“ petdeset goldinarjev kot dohodek „Prešir-

nove devetdesetletnice“. Za dunajske razmere res lepa svota, kar dokazuje, kako se zná prirediti sijajna slavnost in vendar prišediti znatna svota za dobrodelni namen. Slava takemu odboru! — O priliki Preširnove slavnosti so „Sloveniji poslali gg.: Dr. Mih. Truden v Trstu 5 gld.; šolski svetnik Fr. Kandernal na Dunaji 4 gld.; tajnik dunajskega magistrata, Al. Kremžar, 5 gld. Te svote je „Podpornemu društvu“ izročil g. Batič, predsednik „Slovenije“. Nadalje so „Podpornemu društvu“ darovali gg.: Med. dr. Fr. Mohar, okr. zdravnik v Stubici na Hrvaškem (po gosp. Fr. Dolencu v Gradu) 10 gld.; Fr. Tomšič, inženir na Dunaji, 1 gld. (letos že 16 gld.); dr. Jos. Vošnjak, drž. poslanec itd., v Ljubljani, 5 gld.; dr. Jos. Srnec, deželni poslanec itd., v Celji, 10 gld.; neimenovan na Dunaji 2 gld. (prej 3, torej letos 5 gld.); dr. Al. Levičnik, sekcijski svetnik v pravosodnem ministerstvu na Dunaji, 5 gld. (prej 3, letos torej 8 gld.); dr. Josip Jelenec, zasebnik na Dunaji, 8 gld. (prej 4, letos torej že 12 gld.); društveni ustanovnik (s 50 gld.) A. Koželj, odgojitelj na Dunaji, 3 gld. (prej 2, torej 5 gld.). — Bodi vsem iskrena hvala!

(Nesrečna smrt.) V Brezicah so dné 11. t. m. v gostilni g. Fr. Druškoviča vino spravljali v klet. Ko so štrtinjak spuščali po stopnicah, izmakne se vrv, sod pa vrže na tla mesarskega pomočnika Jamnika ter ga stlači. Nesrečnež je bil takoj mrtev.

(Akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju) bode imelo bodoči ponedeljek dné 22. t. m. svojo četrto redno zborovo sejo v zimskem tečaju z nastopnim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odborovo. 3. Slučajnosti. 4. Volitev predsednika. Lokal: „Restauration zum Magistrat“ I. Lichtenfelsgasse 1. Začetek ob ½ 8. uri zvečer. Slovanski gostje dobro došli!

(Cena hmelju v Zatežu.) Blago zateško mestno 170—190 gld., ono z dežele 150—176 gld., Ošavsko pa 106—118 gld. za kilo.

(Zmrznil) je v sredo dné 17. t. m. kovač Ant. Benkovič iz Bičja pri Št. Jurji, ko se je zvečer iz Št. Jurja domov vračal. — Napil se je žganja. Domov gredé zašel je s pota, onemogel in v snegu obležal. Zjutraj našli so ga na nekem travniku blizu Podgorice — mrtvega. Klical je sicer na pomoč in nekateri so klicanje tudi slišali, mené pa, da se kak ponočnjak šali, zmenil se ni nihče za to. — Zapustil je vdovo in čvetero otročičev v največji revščini, — danes je bil pokopan. Žganjar pač redko kdaj srečno smrt stori.

(Trgatev pri vinarskeji šoli v Mariboru) se je, kakor „Gospodarski Glasnik“ piše, obnesla srednje gledé množine, ali kakovost je izvrstna, kakoršne že več let ne pomnijo. Po klošternajburški tehtnici je sladorja imel: 1. Višnjevi burgundec 21 odstotkov, 2. beli burgundec 23.5 odstotkov, 3. beli in rdeči španijol 16.5 odstotkov, 4. beli harslavelu 21 odstotkov, 5. višnjeva kadarka 18 odstotkov, 6. rumena moslavina 22 odstotkov, 7. višnjev muškatelec 23.5 odstotkov, 8. rumeni ortlibec 22 odstotkov, 9. rumeni plavec 19 odstotkov, 10. drobna grahovina 19 odstotkov, 11. višnjev portugalec 20 odstotkov, 12. sivi rulandec 24 odstotkov, 13. bela slankamenka 19.5 odstotkov, 14. zeleni silvanec 21.5 odstotkov, 15. rdeči traminec 23 odstotkov, 16. zeleni veltelinec 23 odstotkov, 17. laška grahovina 21 odstotkov, 18. višnjevi vildbahovec 20 odstotkov, 19. višnjevi cimetovec 21.5 odstotkov, 20. jorkmadejra po ravnini 19 odstotkov, 21. jorkmadejra po visarjah 24.5 odstotkov, 22. različni sadeži 19 odstotkov.

(Dušni dan in šola.) Nedavno smo naznanili, da je na Štajarskem neki okrajnošolski nadzornik učiteljem svojega okraja odredbo gledé šolskoprostega dneva povodom rojstvenega in godovnega dneva svetlega cesarja in imenine svetle cesarice razlagal tako, da dotični dan morajo nadomestiti z drugim šolskoprostim dnevom, s četrtkom. Na primerno vprašanje je deželnošolski svet odgovoril, da rečenih troje dnevov ni treba nadomeščati s četrtki. Ozirom na to je sledilo drugo vprašanje. Dušni dan bil je šolski dan. Gledé tega se je je prejšnji minister za nastavo odzval zahotevanju, naj dušni dan bode šolskoprosti dan. Tako je, če se pisalec teh vrstic ne moti, od l. 1882. V določilu pa ni bilo povedano, da-li se ta dan ima nadomestiti s četrtkom. Sedaj je deželnošolski svet prisodil tudi v tem obziru, odgovorivši, da se poučevanje na dušni dan opuščeno mora nadoknaditi v četrtek s šolo.

Dunaj, 19. decembra. V tukajšnji vojaški bolnišnici se prične jutri zdravljenje po Kochovi metodi, ki se bo uvedla kmalu po vseh vojaških bolnišnicah. — V nižje-avstrijskem deželnem zboru je naznanil deželni maršal najvišje potrjenje vseh postav, ki se tičejo združenja Dunaja s predkrajci.

Budimpešta, 19. decembra. Dvorni duhovniki primasa Simorja objavljajo v „Nemzetu“, da niso oni izročili pismi kardinala Rampolle listu „Magyar Allam“.

Bukreš, 20. decembra. V zbornici je bila nadrobna debata o adresnem načrtu. Vnanji minister je izjavil nasproti opoziciji, da Rumunija ni sklenila nobene vojaške zveze z Avstrijo. Navzočnost vojnega ministra pri vajah na Sedmograškem dokazuje prijateljske razmere, dokler bode trodržavna zveza vzdrževala mir, sicer pa je do zveze še daleč. Ako bode Rumunija sklenila zvezo z Avstrijo, vodile jo bodo gotovo lastne koristi.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
19. 7. u. jut.	731.6	-7.4	sl. zap.	oblačno	0.00
2. u. pop.	731.3	-4.2	sl. sever	del. jasn.	
9. u. zveč.	733.5	-6.6	sl. szar.	oblačno	
Srednja temperatura -6.1°, za -4.2° pod normalom					

Dunajska borza.

(Telegrafično poročila)

20. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89	gld. 90	kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ 16%	89	05	„
5% avstr. zlata renta, davka prosta	107	45	„
Papirna renta, davka prosta	101	—	„
Akcije avstr.-ogerske banke	979	—	„
Kreditne akcije	301	10	„
London	114	35	„
Srebro	—	—	„
Francoski napoleond.	9	07	„
Cesarski cekini	5	44	„
Nemške marke	56	30	„

Poslano.

Gospod Josip Dekleva, vodja užitninskega zakupa v Ljubljani, očita meni v »Slovenskega Naroda« št. 288 v »poslanem« z dné 16. decembra 1890, da strašim njegovo osebo s tem, da jim natvezam, da bode dežela vse okraje kranjske v zakup vzela, ter da hočem na ta način njegove ljudi v deželno službo zvabiti.

Na to moram gosp. Deklevi sledeče odgovoriti: Ni res, da bi bil jaz ali kdo iz moje pisarne komu natvezal, da bode dežela vse okraje kranjske v zakup vzela, tudi ni res, da bi na ta način hotel njegove ljudi v deželno službo zvabiti.

Pač pa je res, da je visoki deželni zbor slavnemu deželnemu odboru naročil, naj se v tej zadevi dogovarja s c. kr. finančnim ministerstvom, ter da se ravno njegovo osebo sedaj kar trumoma za službo deželnega dacarja ponuja — 27 prošelj je temu priča — da sem pa od teh samo 6 agentov, med temi 5 oženjenih, proti poslednjemu odobrenju veseli, deželnega odbora v službo vzeli, drugim pa ponudbe vrnil, da je število potrebnih organov dopolnjeno in ker so nekateri med temi pred dremu letoma povodom popisovanja remanenc meni kolikor možno zapreke delali in to — kakor so se sami izjavili in kar lahko s pričami dokazem — ravno po naročilu onega in istega g. Dekleve, ki se sedaj predrzne mene podučevati, kaj je častno in kaj ne.

Kar se izjave g. Dekleve tiče, da se užitninski davek le potom konkurenčne obravnave more v zakup vzeti, moram pristaviti, da je meni to, kakor vsa druga enaka določila, gotovo če ne boljše, vsaj toliko znana, kakor njemu.

Pred dvema letoma pričel sem pobiranje samostojne deželne naklade kar čez noč in dan, brez vsega aparata; *abotna je torej trditelj* gosp. Dekleve, da si drugače pomagati ne znam, kakor da izvajam k sebi večje ljudi, ko imam v zakupnem poslu vendar vže dosti izvežanih mož.

O dostojnosti govoriti naj bi po mojem nemerodajnem mnenju gosp. Dekleva popolnem opustil, saj lep vzgled o dostojnosti podal nam je sam, kakor že prej rečeno, ravno povodom popisovanja remanenc samostojne deželne naklade.

To v odgovor popolnoma nepotrebnemu in neopravičenemu napadu moje osebe, Ako se pa gosp. Dekleva s tem zadovoljiti neče, pripravljen sem mu še dalje odgovarjati.

V Ljubljani, dné 18. decembra 1890.

Josip Lubey,
inšpektor deželne naklade.

(1)

Likvidacijski odbor

I. kranjske mlekarske zadruga
vabi p. n. gospode združnike k

občnemu zboru,

ki bode

29. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne
v pisarni c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dnevni red:

1. Upravno poročilo.
2. Nasvjet o razpustu zadruga ter volitev zaupnega moža, ki do konca izvrši likvidacijo. (1)

Likvidacijski odbor I. kranjske mlekarske zadruga.

Že mnogo let oproščajo se blagotvoritelji čestitania ob novem letu in ob godovih s tem, da si **jemljó oprostne listke na korist ubožnemu zakladu.**

Na to hvalevredno navado usoja si mestni magistrat tudi letos slavno obelinstvo opozarjati z dodatkom, da sta **razpečevanje oprostnih listkov** tudi letos drage volje prevzela gospoda trgovca Karol Karinger na Mestnem trgu št. 8 in Albert Schäffer na Kongresnem trgu št. 7.

Vrhu tega bodo v smislu obstoječega ukrepa občinskega sveta mestni uradni sluge kakor lani tudi letos raznašali oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodisi za novo leto ali za god, je kakor do sedaj položiti **petdeset krajcarjev** in na vpisni poli poleg imena pristaviti število vzetih listkov.

Velikodušnosti niso stavljenе meje.

Pisnimim pošiljettam budi pridejana razločna adresa.

Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razglašala po novinah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, dné 3. decembra 1890.

Župan: GRASSELLI.

MATIJA HORVAT,

čevljarski mojster

V Ljubljani, sv. Petra cesta št. 32

priporoča se v obila naročanja raznovrstnega

Obuvala

za gospode, gospé in otroke,

katera izvršuje cenó, pošteno, iz zanesljivo trpežnega blaga in po zahtevi od najfinejše do najprostejše oblike.

(11-11)

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Zobozdravnik Schweiger

stanuje

hôtél „Stadt Wien“ (pri Maliču)
št. 23 in 24. II. nadstropje.

Ordinira vsaki dan od 9. do 12. ure
dopoldne, od 2. do 5. ure popoldne.
Ob nedeljah in praznikih od 9.
do 1/2 1. ure.

Najnovejše iznajdbe in sredstva v zobozdravništvu. Najboljše plombe, po barvi zobem prikladne. (17)

☛ Za vsa dela se jamči. ☛



prilavljena od lekarja GABR. PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplivno zdravilo, katero krepi želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov ureja, ktero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 steklenicah za gl. 1.36; po 24 za gl. 2.60; po 36 za gl. 3.84; po 44 za gl. 4.26; po 55 za gl. 5.26; po 110 za gl. 10.30; po 550 za 50 gl.

Dobiva se v steklenicah po 10 kr. le v Ljubljani v lekarni „Pri angelju“, Dunajska cesta, v steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. (60-15)

ZAHVALA.

Meni podpisanemu pogorela so poslopja v Strmemrebru pri Krškem, ki sem jih bil še-le letos pri

vzajemni zavarovalnici „Konkordija“

zavaroval. „Konkordija“ je mojo škodo po svojem glavnem zastopniku v Ljubljani gosp. Ign. Valentinčič-u v mojo popolno zadovoljnost cenila in po okrajnem zastopniku na Krškem g. Janezu Sterle-tu tudi že izplačala. Za solidno postopanje in točno izplačanje se zavarovalnici „Konkordiji“ in njenemu glavnemu zastopniku gosp. Ign. Valentinčič-u najtopleje zahvaljujem ter jo vsakemu, kdor se zavarovati želi, iz lastne skušnje najtopleje priporočam.

Na Krškem, dné 7. decembra 1890.

(2-1)

T. Ferfila s. r., K. Wanič s. r., J. Radič s. r.,
obč. tajnik, priča. poškodovanec. priča.

Razprodaja

v Terezije Eger

konkurzno maso

spadajočega blaga

vršila se bode

(1)

počenši s ponedeljkom, 22. t. m.

naprej vsaki dan izvzemši nedelje in praznike od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne

v prodajalnici na sv. Petra cesti št. 6.

Opraviteljstvo konkurzne mase.

J. BENDIK-a,
tovarnarja v Št. Valentinu na Spodnjem Avstrijskem,



hranilna mast
za usnje
je najboljšo sredstvo, da se usnje ne premoči.
Za likanje usnja se priporoča ravno izumljena, pred ponarejanjem s e. in kr. privilegijem zavarovana

tinktura
za usnje.

Glavna zaloga v Ljubljani pri gg. Schusnigu in Weberji, nič več pri Krisperji. (16-12)

Svarimo pred ponarejanjem.

Stare orodje popravlja in prenavlja, posrebuje in

Ivan Kregar,
pasar in izdelovatelj cerkvenega orodja



LJUBLJANA, Poljanska cesta 3, (zraven gostilne »pri zvezdi«), opozarja in toplo priporoča pred duhovščini in sl. cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno **pasarsko delalnico**, v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih **cerkveno orodje**, kot: (8) monštrance, ciborije, kelihe, tabernakelne, svečnike, lestence itd. iz najtrše in najzanesljivejše kovine, lično in cenó po poslanih uzorcih ali lastnem načrtu.

niži cen. Blago pošlje dobro spravljeno pošiljke prosto.

Cerkvene ure,



ure za šole, vojašnice, tovarne in druga javna poslopja, za industrijske naprave in kolodvore izdelujem trdne in z vsemi najnovejšimi popravami in iznajdbami po najnižjih cenah.

Cerkvam in občinam dovoljujem ugodne plačilne pogoje.

Cenike razpošiljam na željo brezplačno.

Stolpnih ur in mehanična delavnica (12-13)

Rihard Liebing
Speising pri Dunaji, Hauptstrasse 66.

Najnižje cene.



Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch,
tovarna dežnikov, Ljubljana, Mestni trg 15.

Sargova glicerinova zobna crema.
Izvrstno sredstvo za lepe svetle zobe.
Po kratki rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zob.

Kalodont.

Od zdravstvenega urada potrjeno.

Prav priljubeno na popotovanjih. Dišeče okrepčevalno.

Neškodljivo celo za najnežnejše zobe.

V Nemčiji, Franciji itd. se rabi že z največjim uspehom, nadalje na dvorih, v najvišjih krogih, kakor tudi v navadni družini.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. Komad 35 kr. (8)



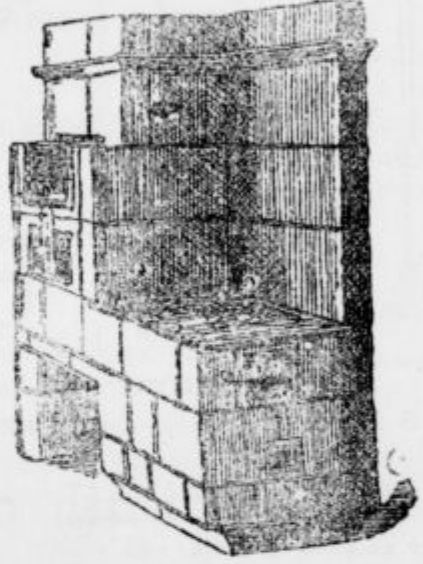
Avgust Rungaldier,
izdelovatelj lesenih podob,
v St. Ulrichu, Gröden na Tirolskem,
priporoča svoje lastne izdelke, kakor:
božične jaslce, križeva pota, Christus-corpora s križem in brez njega, oltarje itd.

Vsačega sloga in mojstra v priprosti in okrašeni obliki
Cenike in vzorce pošiljam na željo brezplačno. — Zago-tavljam mojstersko delo in skromno ceno. (3-2)

Zaradi lažjega dopisovanja, prosim, da se mi dopisuje v nemščini.

Andr. Druškovič
trgovino z železnino na mestnem trgu 10,
priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi



lepo in močno narejena
štedilna ognjišča
in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo: (51)
vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengensfelder Gyps) za gnojenje polja.

Primerna, izborna
božična darila
(6-4)
(tudi z glasbo) priporoča
prva kočevska domača obrt
v Ljubljani (Šelenburgove ulice 4).

Št. 22.068. (3-2)

Razglas.

Kakor znano, se ima l. 1891. zopet vršiti

ljudsko popisovanje

po staleži 31. dne decembra 1890. l.

§§ 19. in 23. predpisa o ljudskem popisovanju, kateri je bistven del postave z 29. dne marca 1869. l. (drž. zak. št. 67.) določata, da je **vsak stanoviški imejitelj**, oziroma **vsak družinski glavar obvezan**, gledé onih stanovišču pripadajočih **moških oseb, ki so rojene v letih od 1871. do vštrevšega 1881. in imajo domačinstvo v enem v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežel** pripravljen imeti koleka prost, brezplačno preskrbljen **posnetek iz knjig-rojstvenic** ali pa **poverjen prepis rojstvenega lista.**

Vsak stanoviški imejitelj, oziroma družinski glavar, v kojega stanovišči se nahajajo take osebe, je torej, ako že nima poverjenega prepisa dotičnega rojstvenega lista, obvezan, da si preskrbi naj-pozneje **do konca tekočega leta potrebni rojstveni list.** Obrniti se mu je zategadelj nemudoma na dotični župni, oziroma matrični urad, pri katerem je krst, oziroma rojstvo zabeleženo, da dobi omenjeni za ljudsko popisovanje potrebni rojstveni list.

Ob enem bodi prebivalstvu ljubljanskemu priporočeno, pre-skrbeti si za vsak slučaj pravočasno sploh pri izpolnitvi nazna-nilnic potrebna dokazila, **posebno rojstvene in domovinske liste** ali mestu teh tudi **delavske ali poselske knjige.**

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 25. novembra 1890.
Župan: **GRASSELLI** s. r.

Javna zahvala.

Podpisanim pogorela so poslopja, katera so bila še le kratek čas pri **vzajemni zavarovalnici „KONKORDIJA“** zavarovana. „**KONKORDIJA**“, katere glavni zastop ima v Ljubljani gosp. Ign. Valentinčič, nam je vsem trem v našo popolno zadovoljnost zavarovane zneske popolnoma izplačala, ne da bi bila kateremu le najmanjši znesek odtegnila. Za tako solidno postopanje se **zavarovalnici „KONKORDIJA“** najtopleje zahvaljujemo ter jo vsacemu, kdor se zavarovati želi, iz lastne skušnje najtopleje priporočamo.

Brezovdol pri Ambrusu, dne 1. novembra 1890.

Jože Kastelic, Anton Šinkovec, Jera Šinkovec,
poškodovanci.

Potrjuje županstvo v Ambrusu.

L. S.

Fr. Perko s. r.,

župan.

Fr. Lobe s. r.,

podpisal in prič.

(2-2)

„Unio catholica“,

vzajemni zavod za zavarovanje škod — na Dunaji l., Bäckerstr. 14,
koncesijonovan vsled minist. naredbe z dne 28. svečana 1889, št. 2933.

Zavod zavaruje:

Premakljivo in nepremakljivo premoženje proti škodi po požaru, strelu in eksploziji, — za taka zavarovanja jamčijo prvi vzajemni zavarovalni zavodi, kateri so člani razdelilnega društva vzajemnih zavarovalnic. Vsled zveze z vzajemnimi zavarovalnimi zavodi zamore »Unio« zavarovanja največje vrednosti sklepati in dajati na podlagi te zveze svojim zavarovancem največje poročilo. Vsakoletni dobiček razdelil se bode med zavarovance.

Zvonove proti prelomu ali razpoku. V to stroko zavarovanja spadajo one škode, katere niso posledki požara, temveč ki nastanejo vsled drugih katerih koli slučajev. S tem zavarovanjem spoji se tudi lahko zavarovanje proti požaru.

Zavod posreduje tudi pri prvih vzajemnih zavarovalnicah **zavarovanje na življenje in proti nezgodam**.

K obilnej vdeležbi v vseh zavarovalnih strokah vabi podpisani generalni zastop. na katerega naj se blagovoli v vseh zavarovalnih zadevah obračati.

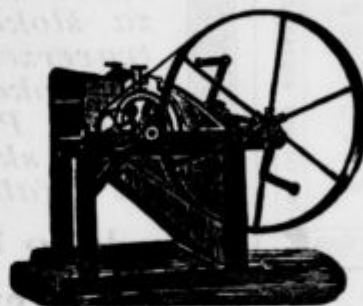
Zastopništva po deželi oddajamo zaupnim osebam, a priporočane morajo biti po dotičnem gospodu župniku, zato prosimo velečastito duhovščino, da se nam iz vsake župnije ena poštena oseba zastopnikom predlaga in tako prihrani v korist stvari sami — nepotrebnih organizacijskih stroškov.

Ljubljana, meseca maja 1890.

(5)

Generalni zastop „Unio catholica“
za Kranjsko, Spod. Štajersko in Primorsko v Ljubljani.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!



Stiskalnice in mlinci za olive, vinske in sadne stiskalnice, priprava za odstranjenje peronosper, mlinci za grozdje in sadje, avtomatične stiskalnice za zeleno pičo

najnovejša
sustava
v raznih
velikostih.

Mlatilnice, čistilnice in vitala, stroji za ropkanje turšice, sejalniki, orala itd. itd. Sušilne priprave za sadje in sočivje.

Škoporeznice v največji izbiri prodaja izvrstno izgotovljene in po tovarniških cenah.

IG. HELLER, Dunaj, Praterstrasse 78.

Katalogi in vsako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

Razprodajalec najugodnejši pogoji.

(10-3)

Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo.

Važno za zdrave in bolne!



Najboljše in priporočljivo sredstvo proti glavobolu, boleznim v želodcu, v prsih, na pljučih, obistih, jetrah, dalje proti protinu in proti živčnim boleznim, proti kašlju, hripavosti, vspešno za otroke, dojenčke, prebolele, za ženske pred in po otročji postelji, bledične, krvirvene sploh slabotne osebe je

Trnkóczyjeva

hmelova sladna kava,

katera je najbolje dijetetično okrepčujoče in tečno sredstvo, od mnogih zdravnikov kot »izvrstno« priporočeno.

Zametek 1/4 kilo teže velja 30 kr. Najceneje se kupi v zavojih po 4 kile, v katerih so 4 zametki. Dobiva se pri izdelovalcu

Ubalđ. pl. Trnkóczy-ju, lekarju v Ljubljani,

dalje v glavnih zalogah lekarjev na Dunaji: V. pl. Trnkóczy-ju, 5. okraj, Hundstürmerstrasse št. 113; dr. Otto pl. Trnkóczy-ju, 3. okraj, Radeckijev trg št. 17; Jul. pl. Trnkóczy-ju, 8. okraj, Josefstädterstrasse št. 30; v Gradci (Štajersko): Vendelin pl. Trnkóczy-ju, lekarju; dalje pri vseh lekarjih, trgovcih, droguistih itd., pristne le v zamotkih, ki imajo zgorajšnjo oblastveno vknjiženo znamko.

Razprodajalec dovolim znatni popust.

(11)

Javna zahvala.

Zavarovan sem bil za svoja poslopja pri **zavarovalni družbi**

„**Riunione Adriatica di Sicurtà**“

v Trstu za 10 let. Nastopil je drugi letni rok plačila 22. okt. t. l. za leto 1890/91. — Dne 20. p. m. so mi gospodarska poslopja — koja so bila za svoto 600 gld. zavarovana — pogorela, in sicer ne da bi bil omenjeni zapadeni rok vplačal, zatorej nisem nobenega upanja imel, da bi katero-koli odškodovanje za to škodo dobil.

Nenadoma mi je danes omenjena obče slavnostna družba po svojem glavnem zastopniku gosp. Ivanu Perdanu v Ljubljani s posredovanjem gosp. Jos. Zelen-a iz Senožec celo zavarovano svoto 600 gld. izplačati blagovolila.

Ni mi mogoče najti primernih besedi za to, da se ginjenim sreem zahvaljujem v prvi vrsti veleslavnemu ravnateljstvu omenjene družbe v Trstu in vsem onim go-podom, kateri so mi do te izvanredne, nepričakovane dobrote pripomogli. Bog povrni stoterokrat!

V Gorenjih Vremeh, dne 13. decembra 1890.

(1)

Jože Cerkvenik l. r.

Resnici na lubo se pridruži tej zahvali občinsko županstvo Gorenje Vreme, 13. dec. 1890. L. S. Janez Cerkvenik l. r., župan.

Resnice tega potrjuje in se zahvaljuje za to dobroto župnijski urad Vreme, 14. dec. 1890. L. S. Janez Škerjanec l. r., župnik.



Posamezni deli
za napeljavo
strelovodov,
hišnih telegrafov
in
telefonov
so vedno na razpolago.
Za dobro, zanesljivo in točno
delo jamči, cena je kar mo-
goče nizka.

Josip Rebek,

(prej Karol Ahčin)

ključarski mojster,

13 Francovo nabrežje Ljubljana Francovo nabrežje 13.

priporoča svojo izborna zalogo lepo, natančno in trpežno izdelanih

šteditlnih ognjišč

okov za okna in vrata; izdeluje tudi

(9)

železne ograje

v vsakovrstnih oblikah po poslanih vzorcih ali lastnem načrtu in sploh vsa ključarska dela po najnižji ceni.

Sprejema naročila iz mesta in z dežele ter je izvršuje točno, poceni in zanesljivo.

Posebno opozarja na svojo na Kranjskem največjo zalogo

elektrotehničnih proizvodov

katera omogočuje najzanesljivejšo vpeljavo telegrafov in hišnih telefonov v poljubni dolgoti. Slednja priporoča še posebej cenjenim gg. trgovcem in tovarnarjem v varstvo pred tatovi in svrhu hitrega poslovanja.

Prečast. duhovščini, veleposestnikom, tovarnarjem in sploh hišnim posestnikom se priporoča za napeljavo

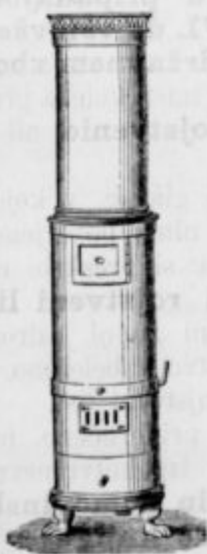
strelovodov,

katera napeljuje na stolpe, dimnike in poslopja po najnovešem zanesljivem načinu; popravlja tudi že napeljene pohabljenе strelovode, katerih zanesljivost preizkuša z navlašč za to naročenim „elektrometrom“.

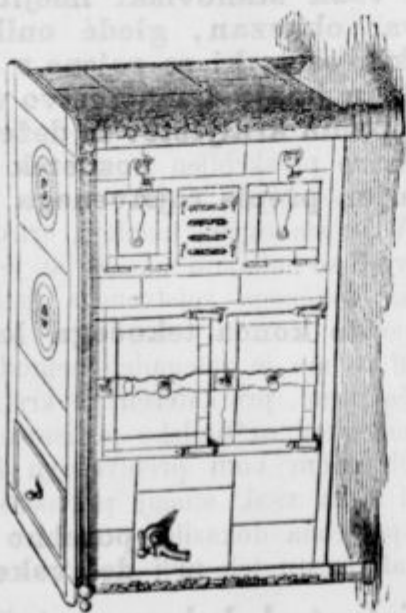
(20-19)

Trgovina z železnino ALBIN-a C. AHČIN-a,

v LJUBLJANI, Gledališke ulice šte. 8,



ima vedno bogato zalogo peči, samostalnih
štedilnih ognjišč in posameznih delov za
nje, kakor: vratice, vratice ognjišč za silo,
ognjiščnih oklepov, roštov za praženje, plat,
cevi za dimnike itd.



Staro železo, mesing, baker, kositar, cink,
svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah.

(12-9)